

ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 16/6

24 մարտի 2017թ.

Քննարկվեց «Էսգա-կե» ՍՊԸ գանգատը ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ Շենգավիթի ՀՏ պաշտոնատար անձանց գործողությունների դեմ:

«Էսգա-կե» ՍՊԸ գանգատում բերված փաստարկները.

«Էսգա-կե» ՍՊԸ-ն (այսուհետ նաև՝ ընկերություն) տնտեսական գործունեություն է իրականացնում ք.Երևան, Վարդանանց 99 հասցեում: Մասնավորապես, ընկերությունը զբաղվում է շինվերանորոգման աշխատանքների համար նախատեսված ներկերի, լաքերի և այլ ներկարարական նյութերի առքուվաճառքով:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ նախագահի 16.09.2016թ. թիվ 12205000 հանձնարարագրի հիման վրա ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ Շենգավիթի ՀՏ հարկային հսկողության բաժնի գլխավոր հարկային տեսուչներին հանձնարարվել է ՀՀ օրենսդրությամբ հարկային մարմին վերապահված իրավասության սահմաններում կատարել ուսումնասիրություն արտադրանքի արտադրության, օգտակար հանածոների արդյունահանման և իրացման, ապրանքների շրջանառության և ծառայությունների մատուցման ծավալների, պատրաստի արտադրանքի, ապրանքների պակասորդի, ինչպես նաև իրացման փաստացի գների չափագրման իրականացման նպատակով:

Հիշյալ պաշտոնատար անձանց կողմից «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի N4 հավելվածով սահմանված կարգով 10.10.2016թ. մինչև 21.10.2016թ. կատարած չափագրման արդյունքում Շենգավիթի ՀՏ պետի ժ/պ կողմից 28.10.2016թ. որոշում է կայացվել «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ին պատկանող թիվ 53007526 գրանցման համարով ՀԴՄ-ի աշխատանքը կասեցնել: Ընդ որում, հարկային մարմինը որոշման մեջ նշել է, որ ուսումնասիրության արդյունքում պարզվել է, որ ք.Երևան, Վարդանանց 99 հասցեում տեղադրված ՀԴՄ-ն չի համապատասխանում «ՀԴՄ-ի կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջներին և «Առևտրի և ծառայությունների մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին կետի և նույն օրենքի 4-րդ հոդվածով սահմանված առևտրի օբյեկտներին ներկայացված պահանջներին, սակայն չի նշվել, թե ինչի հիման վրա չի համապատասխանում հիշյալ իրավական նորմերին:

Նկատի ունենալով, որ տվյալ որոշումը կայացվել է առանց հիմնավորման և համաձայն չլինելով նշված վարչական ակտի հետ ընկերությունը դիմել է ՀՀ վարչական դատարան ՀԴՄ-ի աշխատանքը կասեցնելու վերաբերյալ Շենգավիթի ՀՏ պետի ժ/պ 28.10.2016թ. թիվ 02 որոշումն անվավեր ճանաչելու պահանջով:

ՀՀ վարչական դատարանի 21.11.2016թ. որոշմամբ հայցադիմումն ընդունվել է վարույթ: Հայցադիմումը վարույթ ընդունելու մասին 21.11.2016թ. որոշման մեջ հստակ շարադրված է ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 83-րդ հոդվածի դրույթները՝ համաձայն որի վիճարկման հայցի վարույթ ընդունելը կասեցնում է վիճարկվող վարչական ակտի կատարումը, մինչև այդ գործով դատական ակտի օրինական ուժի մեջ մտնելը: Հայցադիմումը վարույթ ընդունելու մասին 21.11.2016թ. որոշումը ստանալուց հետո պարզելով, որ «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ին պատկանող թիվ 53007526 գրանցման համարով ՀԴՄ-ի աշխատանքը դեռևս կասեցված է՝

06.12.2016թ. դիմել են Շենգավիթի ՀՏ՝ խնդրելով կատարել վերը նշված ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 83-րդ հոդվածի պահանջը և մինչև այդ գործով դատական ակտի օրինական ուժի մեջ մտնելը չկասեցնել «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ին պատկանող թիվ 53007526 գրանցման համարով ՀԴՄ-ի աշխատանքը և չխոչընդոտել ընկերության բնականոն գործունեությանը: 10.01.2017թ. պատասխան գրությամբ հայտնվել է, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 83-րդ հոդվածի 1-ին կետի պահանջը կատարված է և ՀԴՄ-ի կասեցման գործողություններ առկա չեն: Իրոք ընկերության կողմից Շենգավիթի ՀՏ 06.12.2016թ. դիմելուց հետո «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ին պատկանող ՀԴՄ-ի աշխատանքը վերագործարկվել է:

Թեև վերը նշված վարչական գործը դեռևս գտնվում է քննության փուլում և այդ գործով առկա չէ օրինական ուժի մեջ մտած դատական ակտ, սակայն Շենգավիթի հարկային տեսչության պետը կրկին անտեսելով օրենքի պահանջը կասեցրել է «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ին պատկանող ՀԴՄ-ի աշխատանքը և 17.02.2017թ. «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ի տնօրենին ուղղված գրությամբ հայտնել է, որ ք.Երևան, Վարդանանց 99 հասցեում տեղադրված ՀԴՄ-ի աշխատանքը կասեցվել է՝ վերը նշված օրենքներին չհամապատասխանելու պատճառաբանությամբ: Եթե նախկինում 28.10.2016թ. «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ին պատկանող թիվ 53007526 գրանցման համարով ՀԴՄ-ի աշխատանքը Շենգավիթի հարկային տեսչության պետի կողմից կասեցվել էր ստուգումների արդյունքում ՀԴՄ-ի աշխատանքը կասեցնելու վերաբերյալ կայացված թիվ 02 որոշման հիման վրա, ապա «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ի տնօրենին ուղղված գրության բովանդակությունից անհասկանալի է, թե ներկայումս ինչի հիման վրա է կասեցվել ՀԴՄ-ի աշխատանքը: Փաստորեն Շենգավիթի հարկային տեսչության պաշտոնատար անձիք ամեն գնով, նույնիսկ օրենքի ակնհայտ խախտման ճանապարհով ցանկանում են խոչընդոտել «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ի բնականոն գործունեությանը, այն դեպքում, երբ հիշյալ ընկերությունը բարեխիղճ ձևով կատարում է իր հարկային բոլոր պարտավորությունները ու տարեկան կտրվածքով բավականին հարկեր է վճարում պետական բյուջե: Այսինքն, կարելի է եզրակացության հանգել, որ Շենգավիթի ՀՏ-ն ոչ միայն խոչընդոտում է «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ի բնականոն աշխատանքը, այլ նաև իր գործողություններով խոչընդոտում է պետական բյուջե գումարների հավաքագրմանը: Ավելին, ՀՀ քրեական օրենսգրքով նախատեսված կարգով քրեական պատասխանատվություն է նախատեսված օրիական ձեռնարկատիրական գործունեությանը խոչընդոտելը, ինչը ներկայումս իրականացվում է Շենգավիթի ՀՏ-ի կողմից:

Ելնելով վերոգրյալից՝ ընկերությունը խնդրում է ստուգել ներկայացված փաստերը ու հանձնարարել կանխելու «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ի օրինական ձեռնարկատիրական գործունեությանը խոչընդոտելուն ուղղված Շենգավիթի ՀՏ-ի անօրինական գործողությունները և ընկերությանը աշխատելու ու հարկեր վճարելու հնարավորություն ընձեռել:

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև՝ Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության.

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ Շենգավիթի ՀՏ-ում հաշվառված «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ն ներմուծում է փայտի լաքեր, ներկեր և անօրգանական լուծիչներ: Ընկերությունն ունի ք.Երևան, Վարդանանց 99 հասցեում տեղադրված ՀԴՄ (նոր սերնդի): Հարկային տեսչության աշխատակիցների կողմից նշված հասցե բազմաթիվ այցելությունների ժամանակ տարածքը գտնվել է փակ վիճակում, սակայն ըստ տեղեկատվական բազայի տվյալների, փակ վիճակում գտնվելու պայմաններում արձանագրվել է ֆիսկալ հասույթ:

Բացի այդ, Ընկերությունում իրականացվել է բյուջեի հետ փոխհարաբերությունների ճշտության ստուգում, որի արդյունքում 21.11.2016թ. կազմվել է թիվ 1010660 ակտը, որով լրացուցիչ վճարման է առաջադրվել 48,983,619 դրամ:

Համաձայն Շենգավիթի ՀՏ պետի 16.09.2016թ. թիվ 1220500 հանձնարարագրի ընկերությունում իրականացվել է չափագրման ուսումնասիրություն, որի արդյունքում պարզվել է, որ ք.Երևան, Վարդանանց 99 հասցեում տեղադրված ՀԴՄ-ն չի համապատասխանում «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 3-րդ կետի պահանջներին և «Առևտրի ու ծառայությունների մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին կետի և նույն օրենքի 4-րդ հոդվածով սահմանված առևտրի օբյեկտներին ներկայացված պահանջներին:

Հիմք ընդունելով «Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 6-րդ հոդվածի «դ» ենթակետը և ՀՀ կառավարության 01.08.2013թ. թիվ 846-Ն որոշման հավելված 2-ի 13-րդ կետը ք.Երևան, Վարդանանց 99 հասցեում տեղադրված ՀԴՄ-ի աշխատանքը համաձայն Շենգավիթի ՀՏ պետի 28.10.2016թ. թիվ 02 որոշման, կասեցվել է: Ընկերության կողմից 01.11.2016թ. նույն հասցեում կրկին գրանցվել է ՀԴՄ, որի աշխատանքը նույնպես կասեցվել է ՀՏ պետի 01.11.2016թ. թիվ 03 որոշմամբ: 30.11.2016թ. նույն հասցեում ընկերության կողմից երրորդ անգամ գրանցվել է ՀԴՄ, որի աշխատանքը կրկին անգամ կասեցվել է 01.12.2016թ. թիվ 7 որոշմամբ:

Ընկերության կողմից 06.12.2016թ. Շենգավիթի ՀՏ է ներկայացվել Շենգավիթի ՀՏ 28.10.2016թ. ՀԴՄ-ի աշխատանքը կասեցնելու վերաբերյալ թիվ 02 որոշումն անվավեր ճանաչելու պահանջի վերաբերյալ վարույթ ընդունելու մասին որոշում ՀՀ վարչական դատարանի որոշումը: Այնուհետև, 14.12.2016թ, նույն հասցեում ՍՊԸ-ի կողմից չորրորդ անգամ էլեկտրոնային եղանակով գրանցվել է ՀԴՄ:

Ելնելով վերոգրյալից՝ 23.01.2017թ. հրապարակվել է թիվ 2225994 հանձնարարագիրը «Էսգա-կե» ՍՊԸ-ում ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված հարկային մարմնին վերապահված իրավասությունների սահմաններում հարկային պարտավորությունների հաշվարկման նպատակով հարկային մարմնի կողմից իրականացվող ապրանքների, առարկաների, աշխատանքների, ծառայությունների գների, ՀՀ-ում ռեզիդենտների ու ոչ ռեզիդենտների կողմից իրականացվող արժույթային գործարքների վերահսկողության և հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների շահագործման կանոնների պահպանման ուսումնասիրություն (հսկիչ գնում) իրականացնելու վերաբերյալ:

Ուսումնասիրությունն իրականացնելու նպատակով հանձնարարագրում ընդգրկված պաշտոնատար անձինք 23.01.2017թ. մինչև 15.02.2017թ. ընկած ժամանակահատվածում, օրվա տարբեր ժամերին, պարբերաբար կատարվել են այցելություններ ք.Երևան, Վարդանանց 99 հասցե (ՀԴՄ-ի գրանցման հասցե, ԳՀ

53011881, գրանցման ամսաթիվ 14.12.2016թ), սակայն տվյալ հասցեում գտնվող խանութի փակ լինելու պատճառով հնարավոր չի եղել իրականացնել համապատասխան ուսումնասիրությունը: Կատարվել են վերոգրյալ փաստը հիմնավորող լուսանկարներ, որոնք կցված են գործին:

«Հարկատու 3» տեղեկատվական բազայում առկա տվյալների համաձայն վերը նշված այցելությունների օրերի ընթացքում ք.Երևան, Վարդանանց տուն 99 հասցեում տեղադրված ՀԴՄ-ի միջոցով իրականացվել են իրացումներ (գործարքներ), որի ֆիսկալային հասույթը (ԳՀ 53011881, գրանցման ամսաթիվ 14.12.2016թ.) կազմում է:

23.01.2017թ. 209304 դրամ, 28.01.2017թ. 262158 դրամ, 30.01.2017թ. 210456 դրամ, 31.01.2017թ. 113514 դրամ, 01.02.2017թ. 200610 դրամ, 02.02.2017թ. 82254 դրամ, 03.02.2017թ. 98166 դրամ, 04.02.2017թ. 400884 դրամ, 07.02.2017թ. 50580 դրամ, 09.02.2017թ. 266682 դրամ, 10.02.2017թ. 127506 դրամ, 11.02.2017թ. 215214 դրամ, 13.02.2017թ. 170148 դրամ: Ընդամենը 2017թ. հունվար 1278456 դրամ, 23.01.2017-31.01.2017թթ. 795432 դրամ, 01.02.2017- 14.02.2017թթ. 1612044 դրամ:

Արդյունքում, ընկերության վերոգրյալ հասցեում գտնվող խանութը մշտապես փակ վիճակում գտնվելու հետևանքով հսկիչ գնում հնարավոր չի եղել իրականացնել:

«Հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառման մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքում կազմակերպությունների և անհատ ձեռնարկատերերի կողմից մանրածախ վաճառք իրականացնելիս կամ բնակչությանը ծառայություններ մատուցելիս կանխիկ դրամով կամ պլաստիկ քարտերի միջոցով իրականացվող դրամական հաշվարկների դեպքում հսկիչ-դրամարկղային մեքենաների կիրառումը պարտադիր է:

«Առևտրի ու ծառայությունների մասին» ՀՀ օրենքի 3-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն՝ առևտրի օբյեկտների տեսակներն են՝ խանութները, կրպակները, հեղուկ վառելիքի, սեղմված բնական կամ հեղուկացված նավթային գազերի մանրածախ առևտրի կետերը:

Նույն օրենքի 4-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ առևտրի օբյեկտներում առուվաճառքն իրականացնում են միայն իրավաբանական անձինք և անհատ ձեռնարկատերերը: Նույն հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ առևտրի օբյեկտներում սննդամթերքի և ոչ պարենային ապրանքների, ինչպես նաև գյուղատնտեսական արտադրանքի վաճառքը պետք է կատարվի ըստ ապրանքախմբերի՝ առանձին բաժիններում:

Իր հերթին, ՀՀ կառավարության 01.08.2013թ. թիվ 846-Ն որոշման հավելված 2-ի 23-րդ կետի համաձայն՝ գանձապահը պարտավոր է՝

1) հաշվիչ սարքի միջոցով մուտքագրել ՀԴՄ կտրոնի վրա տպագրման համար անհրաժեշտ տվյալները, որոշել գնման ընդհանուր գումարը և տեղեկացնել գնորդին կամ պատվիրատուին:

2) ապրանքները հանձնելու պահին՝ գնորդից կամ մատուցված ծառայությունների դիմաց՝ պատվիրատուից գումար ստանալու դեպքում, իսկ կանխավճարների դեպքում՝ գումարը մուտքագրելուց անմիջապես հետո տրամադրել ՀԴՄ կտրոն:

Նույն հավելվածի 13-րդ կետի համաձայն՝ առևտրի այն օբյեկտներում և ծառայությունների մատուցման այն վայրերում, որտեղ ՀԴՄ-ի կիրառումն օրենքով պարտադիր չէ, կիրառվող ՀԴՄ-ները գրանցումից հանվում են հարկային մարմնի նախաձեռնությամբ: Սույն կետում նշված օբյեկտներում ՀԴՄ-ի աշխատանքը

կասեցվում է հարկային մարմնի կողմից՝ մինչև ՀԴՄ կիրառողի կողմից ՀԴՄ-ն գրանցումից հանվելը:

Տվյալ դեպքում, հաշվի առնելով, որ ք.Երևան, Վարդանանց տուն 99 հասցեում տեղադրված ՀԴՄ-ի միջոցով արտացոլված ֆիսկալային հասույթը չհիմնավորված շրջանառությունների արդյունք է և նշված հասցեում գտնվող խանութը, ըստ էության, չի բավարարում առևտրի օբյեկտներին ներկայացվող պահանջներին, ուստի ղեկավարվելով ՀՀ կառավարության 01.08.2013թ. թիվ 846-Ն որոշման հավելված 2-ի 13-րդ կետի դրույթներով ընկերության ք.Երևան, Վարդանանց տուն 99 հասցեում տեղադրված ՀԴՄ-ի աշխատանքը Շենգավիթի ՀՏ կողմից կասեցվել է:

Հանձնաժողովը գտնում է, որ քննարկվող դեպքում ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ Շենգավիթի ՀՏ պաշտոնատար անձանց գործողությունները եղել են իրավաչափ և բխել են ՀՀ օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջներից:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի, «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով Հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

«Էսգա-կե» ՍՊԸ գանգատը ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ Շենգավիթի ՀՏ պաշտոնատար անձանց գործողությունների դեմ, մերժել:

Սույն որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում կարող է բողոքարկվել տեսչական մարմինների միասնական բողոքարկման հանձնաժողով կամ ՀՀ վարչական դատարան:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

 Վ. Մ. ԽՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ